

Algemeen

Elke eerste zondag van de maand gaat deze Nieuwsbrief naar een groot aantal griffiers, adjunct-griffiers en andere medewerkers in en om raadsgriffies.

Doelstelling is om “iets juridisch” dat mij afgelopen maand het meest is opgevallen met de lezers te delen, en er waar mogelijk leermomenten uit te halen.

Dit alles om zoveel mogelijk gemeenteraden support te bieden bij het juridisch optimaliseren van hun besluitvormingsprocessen en andere werkzaamheden.

Thema voor deze Nieuwsbrief is: de burgemeester en de voorzitter van de raad

Raadsvergadering of niet?

Als de raad vergadert, zit de burgemeester voor. Dat staat sinds jaar en dag in artikel 9 van de Gemeentewet.

Als de raad niet vergadert maar wel bijeenkomt is er geen raadsvergadering. Dus is er ook geen geheimhouding mogelijk, om van immuniteit maar te zwijgen.

Het is wel zo dat mag Jan en Alleman een dergelijke samenkomst mogen leiden.

De raad komt op tal van momenten voor diverse doeleinden bij elkaar. En soms neemt de raad daarbij besluiten.

Dat mag (lees: moet) uitsluitend gebeuren in een raadsvergadering die is uitgeschreven volgens de regels van artikel 19 lid 1 en 20 lid 2 Gemeentewet.

Gemeenteraad: wanneer?

Bedenk hierbij dat staatsrechtelijk van “gemeenteraad” uitsluitend sprake is als de gekozen uitverkorenen in de daartoe door de burgemeester aangewezen fysieke dan wel digitale omgeving voor een vergadering bijeen is.

Buiten een raadsvergadering is er geen sprake van “gemeenteraad” ook al zijn de raadsleden bijeen. Terzijde: de term “uitverkorenen” heb ik niet zelf verzonnen maar is rechtstreeks afkomstig van (wijlen) de architect van het Huis van Thorbecke.

Burgemeester nodigt uit

Die burgemeester moet de raad voor de vergadering uitnodigen en openbaar kennis geven van de datum en plaats van de vergadering. Opdat een ieder die dat wenst de vergadering van het hoogste orgaan van deze gemeente kan bijwonen.

Agenda en stukken moeten ook ter inzage worden gelegd, met uitzondering van de stukken waarop geheimhouding berust.

Het aantal gemeenten waar de burgemeester volgens de letter van artikel 19 lid 1 Gemeentewet de raadsleden tot de vergadering oproept is denk ik op de vingers van één hand te tellen. Gebruikelijk is dat de voorzitter van de raad de leden oproept. Er zijn zelfs gemeenten waar de griffier de raadsleden tot de vergadering oproept.

Dat is allemaal nog tot daar aan toe, maar dit gaat knellen als de vergadering niet kan worden geopend vanwege het ontbreken van het vergaderquorum als genoemd in artikel 20 lid 1 Gemeentewet. In dat geval moet de burgemeester een nieuwe vergadering uitschrijven.

Tussen het uitnodigen daartoe en het aanvangstijdstip moet minstens 24 uur zijn gelegen. Bij afwezigheid van de burgemeester is het niet de (wnd) raadsvoorzitter die de convocatie voor zijn of haar rekening neemt, maar de wethouder die als locoburgemeester het ambt van burgemeester waarneemt. Dat staat te lezen in het eerste lid van artikel 77 Gemeentewet.

De voorzitter en de burgemeester

De Gemeentewet is niet heel erg consequent bij het maken van onderscheid tussen enerzijds de burgemeester en anderzijds de voorzitter van de gemeenteraad.

In artikel 14 kunnen we lezen dat de leden van de raad voor aanvang van hun functioneren “in handen van de voorzitter” de eed dan wel verklaring/belofte afleggen. Even verderop zien we in de artikelen 17 lid 2, 19 lid 1 en 20 lid 2 het woord “burgemeester” staan in relatie tot de raadsvergadering.

En in de artikelen 26 en 32 komt de “voorzitter” weer om de hoek van de vergaderzaal kijken.

Maar dan: de burgemeester is er niet

Omdat de burgemeester ook maar een mens van vlees en bloed is, kan het gebeuren dat deze ambtsdrager afwezig is. Daarin voorziet artikel 77 Gemeentewet.

Vanaf de aanvang van het dualisme (7 maart 2002) wordt hierbij onderscheid gemaakt, en knipt de Gemeentewet het ambt van burgemeester feitelijk in twee stukken.

Het ambt wordt voor een groot deel waargenomen door een wethouder. Beter bekend als “locoburgemeester”.

De locoburgemeester(s)

Niet alles komt bij deze locoburgemeester terecht: het voorzitterschap van de raad wordt waargenomen door het langstzittende raadslid.

De raad kan een ander raadslid hiermee belasten. Diegene heet in het spraakgebruik “plaatsvervangend voorzitter” of “vicevoorzitter”. Beide termen zijn Gemeentewettelijk niet correct. De Gemeentewet heeft het in artikel 77 immers over “waarnemen” van het voorzitterschap van de raad.

Wethouder en waarnemend raadsvoorzitter nemen dus gezamenlijk het ambt van burgemeester waar. En zijn beiden “locoburgemeester”.

Installatieraad 30 maart 2022: wie zit voor en wie neemt de raadsleden de eed dan wel verklaring/belofte af?

De raadsvergadering waarin de toegelaten raadsleden voor de periode 2022-2026 worden beëdigd vindt plaats op woensdag 30 maart 2022. Met dank aan de Tijdelijke wet verkiezingen Covid-19, die met een half jaar is verlengd.

Normaal gesproken zit de burgemeester deze vergadering voor. Zie (nogmaals) artikel 9 Gemeentewet.

Het is te hopen dat de burgemeester die datum niet in quarantaine zit of wegens een andere reden niet in staat is om deze belangrijke raadsvergadering voor te zitten en daarbinnen de raadsleden een voor een te beëdigen.

Hebben we in dat geval een probleem?

Niet echt, omdat artikel 77 lid 1 Gemeentewet ervoor heeft gezorgd dat de raad altijd een voorzitter heeft. Te weten degene die het langstzittend is.

Diegene neemt in de hoedanigheid van waarnemend voorzitter van de raad de aanwezige raadsleden de eed dan wel verklaring/belofte af. Uiteraard voorzien van de ambtsketen.